

KONVENCIJA BROJ 121

KONVENCIJA O DAVANJIMA ZA SLUČAJ NESREĆE NA POSLU I PROFESIONALNIH BOLESTI

Opšta konferencija Međunarodne organizacije rada, sazvana u Ženevi od strane Administrativnog saveta Međunarodnog biroa rada i koja se sastala 17. juna 1964. godine u svoje četrdeset osmo zasjedanje, pošto je odlučila da usvoji različite predloge u vezi sa davanjima za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih bolesti, pitanje koje predstavlja petu tačku dnevnog reda zasjedanja, pošto je odlučila da ovi predlozi dobiju oblik međunarodne konvencije, usvaja, na dan osmog jula hiljadu devetsto šezdeset četvrte godine sledeću konvenciju koja će se nazvati Konvencija o davanjima za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih bolesti 1964. godine.

Član 1.

U ovoj konvenciji:

- a) izraz "zakonodavstvo" podrazumeva zakone i propise, kao i sve statutarne odredbe u oblasti socijalnog osiguranja,
- b) izraz "propisano" znači određeno nacionalnim zakonodavstvom ili na osnovu njega,
- c) izraz "industrijsko preduzeće" podrazumeva sva preduzeća u sledećim granama privredne delatnosti: ekstraktivna industrija, prerađivačka industrija, visoka i niska gradnja, elektroindustrija, plin, vodovod i sanitarne službe, transport, skladišta i saobraćaja,
- d) izraz "na izdržavanju" označava položaj zavisnosti koji se pretpostavlja da postoji u propisanim slučajevima,
- e) izraz "dete na izdržavanju" označava:
 - i) dete do godine starosti kada prestaje obavezno školovanje ili dete mlađe od 15. godina, s tim da treba uzeti u obzir i veću starost, i
 - ii) u propisanim uslovima dete ispod višeg određenog uzrasta označenog u podtački i) kada je na učenju u privredi na školovanju ili koje je, zbog neke hronične bolesti ili telesne mane, nesposobno za bilo kakvu profesionalnu delatnost ukoliko nacionalno zakonodavstvo ne definiše izraz "dete na izdržavanju" kao izraz koji podrazumeva svako dete mlađe od uzrasta znatno višeg nego što je naznačeno u podtački i).

Član 2.

1. Članica čija privreda i medicinska sredstva još nisu dostigla dovoljan stepen razvijenosti može, na osnovu obrazložene izjave koju će priključiti ratifikaciji da se koristi privremenim odstupanjima predviđenim sledećim članovima: [članom 5](#), [članom 9](#). stav 3. pod b), [članom 12](#), [članom 15](#). stav 2. i [članom 18](#). stav 3.
2. Svaka članica koja je dala izjavu u smislu stava 1. ovog člana treba u svojim izveštajima o primeni ove konvencije koje podnosi na osnovu člana 22. Ustava

Međunarodne organizacije rada da da obaveštenje u pogledu svakog pojedinačnog odstupanja kojim se koristi:

- a) bilo da razlozi koji su zahtevali da tako postupi još postoje,
- b) bilo da posle određenog datuma nastavlja da se koristi pomenutim odstupanjem.

Član 3.

1. Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju može, na osnovu izjave uz ratifikaciju da izuzme iz primene Konvencije:

- a) pomorce uključujući pomorske ribare,
- b) službenike javnih funkcija,

kada su ove kategorije zaštićene posebnim sistemima koji obezbeđuju, u ukupnom iznosu

davanja koja su bar podjednaka davanjima predviđenim u ovoj konvenciji.

2. Kada je izjava data na osnovu prethodnog stava ovog člana na snazi članica može da izuzme lica pomenuta u izjavi iz broja radnika i službenika koji se uzima u obzir za izračunavanje procenta radnika i službenika saglasno članu 4. stav 2. pod d) i članu 5.

3. Svaka članica koja je dala izjavu saglasno stavu 1. ovog člana može zatim da saopšti generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada da prihvata obaveze koje proistižu iz ove

konvencije. U odnosu na kategoriju ili kategorije koje su bile izuzete prilikom ratifikacije.

Član 4.

1. Nacionalno zakonodavstvo u vezi sa davanjima za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih bolesti treba da štiti sve zapošljene (uključujući učenike u privredi) u privatnom i javnom sektoru, podrazumevajući zadruge i u slučaju smrti hranioca porodice, propisane kategorije korisnika.

2. Svaka članica može da predvidi izuzetke koje bude smatrala za potrebno u odnosu na:

- a) lica koja obavljaju poslove privremenog karaktera i koja ne rade za račun preduzeća ili poslodavca,
- b) radnike koji rade kod kuće,
- c) članove porodice poslodavaca koji žive u njegovoj kući, ukoliko rade za njega,
- d) ostale kategorije zapošljenih čiji broj ne treba da prekorači 10% svih zaposlenih, osim onih koji su izuzeci saglasno alinejama a) do c).

Član 5.

Kada je izjava data saglasno članu 2. na snazi, primenjivanje nacionalnog zakonodavstva

u vezi sa davanjima za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih bolesti ne može se ograničiti na propisane kategorije zapošljenih čiji ukupan broj nije manji od 75% svih upošljenih u industrijskim preduzećima, i u slučaju smrti hranioca porodice, na propisane kategorije korisnika.

Član 6.

Osigurani slučajevi treba da obuhvataju sledeće slučajeve ako su nastali zbog nesreća na

poslu ili profesionalne bolesti:

- a) bolesno stanje,
- b) nesposobnost za rad koja je nastala zbog takvog bolesnog stanja i koja povlači gubitak zarade onako kako je definisano nacionalnim zakonodavstvom,
- c) potpuni gubitak sposobnosti za privređivanje ili delimičan gubitak sposobnosti za privređivanje iznad propisanog stepena kada je verovatno da će ovaj gubitak potpun ili delimičan, biti trajan, ili odgovarajuće smanjenje fizičkog integriteta,
- d) gubitak sredstava za izdržavanje usled smrti hranioca porodice za propisane kategorije korisnika.

Član 7.

1. Svaka članica treba da propiše definiciju "nesreće na poslu" koja će sadržavati uslove u

kojima se nesreća prilikom dolaska i odlaska sa posla smatra kao nesreća na poslu i treba

da u svojim izveštajima u vezi sa primenom ove konvencije koje podnosi saglasno članu 22. Ustava MOR, specificira izraze ove definicije.

2. Kada su nesreće pri odlasku i dolasku sa posla obuhvaćene nekim sistemima socijalnog

osiguranja, osim onih koji se odnose na obeštećenje u slučaju nesreće na poslu i kada ti sistemi predviđaju, za slučaj nesreća pri dolasku i odlasku, davanja koja su u ukupnom iznosu najmanje jednaka davanjima koja predviđa ova konvencija, neće biti potrebno pominjati nesreće pri dolasku i odlasku u okviru definicije nesreće na poslu".

Član 8.

Svaka članica treba da:

- a) zakonskim putem propiše listu bolesti kojom bi se obuhvatile bar one bolesti koje su nabrojane u prilogu I ove konvencije i koje će biti priznate kao profesionalne bolesti u okviru propisanih uslova, ili
- b) unese u svoje zakonodavstvo opštu definiciju profesionalnih bolesti dovoljno široku da bi obuhvatila bar one bolesti nabrojane u prilogu I ove konvencije, ili
- c) da zakonskim putem propiše listu bolesti saglasno odredbi pod a) koja bi se dopunila opštim definicijama profesionalnih bolesti ili nekim drugim odredbama koje bi omogućavale da se ustanovi profesionalno poreklo bolesti koje nisu unete u listu ili onih bolesti koje se ne manifestuju u propisanim uslovima.

Član 9.

1. Svaka članica treba u saglasnosti sa propisanim uslovima, da obezbedi zaštićenim licima sledeće povlastice:

- a) naknadu i odgovarajuću negu u slučaju bolesti,
- b) novčana davanja u osiguranim slučajevima predviđenim pod b), c) i d)

[člana 6.](#)

2. Sticanje prava na davanje ne treba uslovljavati radnim stažom, stažom osiguranja ili

plaćanjem doprinosa s tim što se za slučaj profesionalnih bolesti može propisati dužina izloženosti riziku.

3. Davanja treba zagarantovati za svo vreme osiguranog slučaja. Međutim u pogledu nesposobnosti za rad novčano davanje se ne mora isplaćivati za prva tri dana:

- a) kada zakonodavstvo članice predvidi rok čekanja na dan stupanja na snagu ove konvencije i pod uslovom da članica obaveštava u svojim izveštajima o primeni Konvencije koje podnosi saglasno članu 22. Ustava MOR da još postoje razlozi zbog kojih je koristila izuzimanje,
- b) kada je izjava, data shodno članu 2, na snazi.

Član 10.

Pod lekarskom negom, lečenjem i ostalim uslugama u slučaju bolesti treba podrazumevati:

- a) lečenje, od strane lekara opšte prakse i specijalista lica u bolnicama ili ambulancama, uključujući i lešenje kod kuće,
- b) lečenje zuba,
- c) negu od strane nižeg zdravstvenog osoblja - bolničara, bilo kod kuće, bilo u bolnici ili nekoj drugoj zdravstvenoj ustanovi,
- d) zadržavanje u bolnici, oporavilištu, sanatorijumu ili nekoj drugoj zdravstvenoj ustanovi,
- e) zubni, farmaceutski i ostali medicinski ili hirurški materijal, podrazumevajući proteze i ortopedska pomagala, njihovo održavanje i, po potrebi, zamenjivanje novim kao i naošari,
- f) negu koju pružaju pripadnici neke druge profesije zakonski priznate kao srodne medicinskoj profesiji, pod nadzorom lekara ili zubara,
- g) ukoliko je moguće, sledeću negu na mestu rada:
 - i) hitnu pomoć žrtvama teže nesreće,
 - ii) dalje lečenje lica koja su pretrpela lakše povrede za koje nije neophodno prekidanje posla.

2. Povlastice koje se obezbeđuju saglasno stavu 1. ovog člana treba da se pružaju na najpogodnije načine radi očuvanja, ozdravljenja ili, ukoliko to nije moguće, poboljšanja zdravlja povređenog lica, kao i njegovog osposobljavanja da radi i zadovoljava svoje lične potrebe.

Član 11.

1. Svaka članica koja obezbeđuje lekarsku negu i slične uslove na osnovu nekog opšteg zdravstvenog sistema ili sistema zdravstvene nege i lečenja koji obuhvata zapošljena lica

može u svom zakonodavstvu predvideti pružanje ove nege i lečenja licima povređenim nesrećom na poslu ili bolesnim od profesionalnih bolesti pod istim uslovima kao i ostalim korisnicima s tim da pravila u ovoj materiji budu razrađena tako da se zainteresovani ne nađu u oskudici.

2. Svaka članica koja pruža povređenome zdravstvenu zaštitu u obliku naknade njegovih izdataka može da unese u svoje zakonodavstvo posebne propise za slučajeve u kojima obim, trajanje ili troškovi tog lečenja prevazilaze umerene granice pod uslovom da se ovi propisi ne kose sa ciljevima iznetim u stavu 2. člana 10. i da su izrađeni tako da se zainteresovani ne nađu u oskudici.

Član 12.

Kada je izjava data saglasno [članu 2.](#) na snazi, zdravstvena zaštita treba da podrazumeva

kao najmanje:

- a) lečenje od strane lekara opšte prakse, uključujući posete bolesnika kod kuće,
- b) kliničko ili ambulantno lečenje pacijenata od strane specijalista i lečenje koje pružaju specijalisti van bolnice,
- c) davanje najosnovnijih farmaceutskih proizvoda po receptu lekara ili nekog drugog kvalifikovanog stručnjaka,
- d) bolnički smeštaj, kada je to potrebno,
- e) kad god je moguće, hitnu pomoć na samom radnom mestu povređenima nesrećom na poslu.

Član 13.

U slučaju privremene radne nesposobnosti ili radne nesposobnosti u početnoj fazi, novčano davanje će se isplaćivati periodično i obračunavati saglasno odredbama bilo [člana 19.](#) bilo [člana 20.](#) ove konvencije.

Član 14.

1. U slučaju gubitka sposobnosti za privređivanje kada postoji verovatnoća da će taj gubitak biti trajan ili u slučaju odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta, novčana davanja će se isplaćivati u svim slučajevima u kojima ovaj gubitak ili smanjenje prevazilaze propisani stepen i traju po isteku perioda za vreme kojeg sleduju davanja, saglasno članu 13. ove konvencije.

2. U slučaju potpunog gubitka sposobnosti za privređivanje, kada postoji verovatnoća da će ovaj gubitak biti trajan ili u slučaju odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta davanje će se isplaćivati periodično i obračunavaće se saglasno odredbama bilo [člana 19.](#)

bilo [člana 20.](#) ove konvencije.

3. U slučaju nekog bitnog delimičnog gubitka sposobnosti za privređivanje koji bi bio iznad propisanog stepena, kada postoji verovatnoća da će taj gubitak biti trajan ili u slučaju odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta, davanje će biti isplaćivano periodično i odgovarajuće srazmernom delu davanja predviđenog u stavu 2. ovog člana.

4. U slučaju svakog drugog delimičnog gubitka sposobnosti za privređivanje iznad propisanog stepena o kome je reč i u stavu 1. ovog člana, kada postoji verovatnoća da će

biti stalan, ili u slučaju odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta, davanje može da bude u obliku jednokratnog davanja.

5. Stepeni gubitka sposobnosti za privređivanje i odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta pomenuti u stavovima 1. i 3. ovog člana propisaće se nacionalnim zakonodavstvom tako da se zainteresovani ne nađu u oskudici.

Član 15.

1. U izuzetnim slučajevima i uz saglasnost povređenog, ukupna suma ili jedan deo periodičnog novčanog davanja predviđenog u stavovima 2. i 3. člana 14. može se promeniti u jednokratno davanje, koje bi odgovaralo ekvivalentu vrednosti pomenute periodične isplate ukoliko nadležna vlast ima razloga da veruje da će ovakvo jednokratno davanje povređeni iskoristiti mnogo povoljnije.

2. Kada je izjava data saglasno [članu 2.](#) na snazi i članica smatra da ne raspolaže administrativnim mogućnostima potrebnim za obezbeđenje redovnog periodičnog

isplaćivanja ona može periodične isplate predviđene u stavovima 2. i 3. člana 14. promeniti u jednokratno davanje koje bi odgovaralo ekvivalentu vrednosti pomenutih periodičnih isplata i koje bi bilo obračunato na osnovu raspoloživih podataka.

Član 16.

Povećanje periodičnih isplata i ostalih posebnih ili dopunskih davanja, prema tome kako bude propisano treba predvideti za povređena lica čije stanje zahteva stalnu pomoć nekog drugog lica.

Član 17.

Nacionalnim zakonodavstvom propisaće se uslovi pod kojima će se periodična isplata davanja na ime gubitka sposobnosti za privređivanje ili odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta revidirati, obustavljati ili ukidati u odnosu na promene koje mogu nastati u stepenu tog gubitka ili smanjenja.

Član 18.

1. U slučaju smrti hranioca porodice novčano davanje zagarantovano udovici prema propisima nacionalnog zakonodavstva onespoblijenom udovcu na izdržavanju, deci na izdržavanju umrloga i svim ostalim licima predviđenim nacionalnim zakonodavstvom, biće periodično davanje koje će se izračunavati saglasno odredbama bilo člana 19. bilo člana 20. s tim da se ne dodeljuje davanje onespoblijenom izdržavanom udovcu ako novčana davanja ostalim preživelim korisnicima znatno prevazilaze davanja predviđena ovom konvencijom i ako neki drugi sistemi socijalnog osiguranja obezbeđuju takvom udovcu veća davanja od onih koja predviđa Konvencija o socijalnom osiguranju (minimalna norma) 1952. kao invalidska davanja.

2. Pored toga isplaćivaće se i davanje za pogrebne troškove u propisanom iznosu koji neće biti manji od normalnih pogrebnih troškova, pravo na ovo davanje može ipak da zavisi od propisanih uslova ako novčana davanja preživelim korisnicima znatno prevazilaze davanja predviđena ovom konvencijom.

3. Kada je izjava data saglasno članu 2. na snazi i članica smatra da ne raspolaže administrativnim mogućnostima potrebnim za obezbeđenje redovnih periodičnih isplata, ona može periodične isplate pomenute u stavu 1. ovog člana promeniti u jednokratno davanje koje bi odgovaralo ekvivalentu vrednosti pomenutih periodičnih isplata i koje bi bilo obračunato na osnovu raspoloživih podataka.

Član 19.

1. Za sve periodične novčane isplate na koje se odnosi ovaj član, iznos davanja uvećan iznosom dečjih dodataka koji se isplaćuju za vreme osiguranog slučaja treba da je takav da za tipskog korisnika naznačenog u prilogu II ove konvencije, za osigurani slučaj o kome je reč bude bar jednak procentu naznačenom u tom prilogu u odnosu na ukupnu raniju zaradu korisnika ili njegovog hranioca i na iznose dečjih dodataka koji se isplaćuju zaštićenom licu koje ima iste porodične odgovornosti kao i tipski korisnik.

2. Ranija zarada korisnika ili njegovog hranioca će se izračunavati prema propisanim pravilima, a ako su zaštićena lica ili njihovi hranioci razvrstani u platne razrede, njihova ranija zarada će se moći izračunati prema osnovnim zaradama platnih razreda kojima su pripadali.

3. Može se propisati maksimum za iznos novčanog davanja ili zarade koja se uzima u obzir za izračunavanje davanja, s tim da ovaj maksimum bude utvrđen tako da ispunjava

uslove odredaba stava 1. ovog člana kada je ranija zarada korisnika ili njegovog hranioca

manja ili jednaka plati kvalifikovanog radnika - muškarca.

4. Ranija zarada korisnika ili njegovog hranioca, plata kvalifikovanog radnika - muškarca, davanja i dečji dodaci će se izračunavati prema istim vremenskim osnovima.

5. Za ostale korisnike, davanje će se utvrđivati tako da bude u razumnoj srazmeri sa davanjem tipskom korisniku.

6. U okviru primene ovog člana, kvalifikovani radnik - muškarac će biti:

a) mašinbravar ili tokar u mašinskoj industriji, osim u industriji električnih mašina, ili

b) tipski kvalifikovani radnik odabran u skladu sa odredbama narednog stava, ili

c) lice čija je zarada jednaka ili veća od zarada 75% svih zaštićenih lica, s tim da se te zarade određuju ili na godišnjoj osnovi ili na osnovi nekog kraćeg vremena, prema tome kako bude propisano, ili

d) lice čija je zarada jednaka procentu od 125% od zarada svih zaštićenih lica.

7. Tipski kvalifikovani radnik, radi primene alineje b) prethodnog stava, biće odabran u klasi koja obuhvata najveći broj muškaraca zaštićenih za osigurani slučaj o kome je reč, ili hranilaca zaštićenih lica - u grani koja sama obuhvata najveći broj ovih zaštićenih lica ili ovih hranilaca, u tom slučaju koristiće se međunarodna standardna klasifikacija, po industrijama, svih grana privredne delatnosti, koju je usvojio Ekonomsko-socijalni savet Organizacije ujedinjenih nacija na svom sedmom zasedanju 27. avgusta 1948. godine i koja je uneta, u prečišćenom tekstu, u prilog ove konvencije s tim da se uzmu u obzir i svaka izmena i dopuna koja bi se mogla docnije uneti.

8. Kada novčana davanja variraju u odnosu na područja kvalifikovani radnik - muškarac će se moći odabrati za svako područje, saglasno odredbama stavova 6. i 7. ovog člana.

9. Plata kvalifikovanog radnika-muškarca će se određivati na osnovu plate za uobičajeni broj radnih časova, utvrđen bilo kolektivnim ugovorima, bilo nacionalnim zakonodavstvom ili običajem, podrazumevajući i dodatke na skupoću ukoliko ih ima, kada se ovako utvrđene plate razlikuju prema područjima i ne primenjuje se stav 8. ovog člana, uzeće se prosek plate.

10. Nijedno periodično davanje ne sme biti manje od propisanog minimalnog iznosa.

Član 20.

1. Za svako periodično davanje na koje se odnosi ovaj član i iznos davanja povećan iznosom svih porodičnih dodataka koji se isplaćuju za vreme osiguranog slučaja treba da je takav da za tipskog korisnika, naznačenog u tabeli II uz ovu konvenciju, bude bar jednak za osigurani slučaj o kome je reč procentu naznačenom u toj tabeli u odnosu na celokupnu platu nekvalifikovanog odraslog radnika-muškarca i na iznos porodičnih dodataka koji se isplaćuju zaštićenom licu koje ima iste porodične odgovornosti kao i tipski korisnik.

2. Plata običnog odraslog radnika - muškarca, davanje i dečji dodaci će se izračunavati prema istim vremenskim osnovima.

3. Za ostale korisnike davanje će se utvrđivati tako da bude u razumnoj srazmeri sa davanjem tipskog korisnika.

4. U okviru primene ovog člana nekvalifikovani radnik - muškarac će biti:

a) tipski nekvalifikovani radnik u mašinskoj industriji osim u industriji električnih mašina, ili

b) tipski nekvalifikovani radnik odabran u skladu sa odredbama narednog stava.

5. Tipiski nekvalifikovani radnik, u smislu alineje b) prethodnog stava biraće se u klasi koja obuhvata najveći broj muškaraca zaštićenih za osigurani slučaj o kome je reč ili hranioaca zaštićenih lica, u grani koja sama obuhvata najveći broj ovih zaštićenih lica ili hranilaca porodice, u tom slučaju koristiće se međunarodna standardna klasifikacija po industrijama, svih grana privredne delatnosti koje je osvojio Ekonomsko-socijalni savet Organizacije ujedinjenih nacija na svom sedmom zasedanju 27. avgusta 1948. godine i koja je uneta, u prečišćenom tekstu u prilog ove konvencije, s tim da se uzmu u obzir svaka izmena i dopuna koja bi se još mogla uneti.
6. Kada novčana davanja variraju u odnosu na područja, nekvalifikovani odrasli radnik - muškarac može biti odabran za svako područje saglasno stavovima 4. i 5. ovog člana.
7. Plata nekvalifikovanog radnika - muškarca će se određivati na osnovu plate za uobičajeni broj radnih časova koji je utvrđen bilo kolektivnim ugovorima, bilo nacionalnim zakonodavstvom ili na osnovu istog, bilo običajem, uključujući dodatke na skupoću ukoliko ih ima, kada se ovako određene plate razlikuju prema područjima a ne primenjuje se stav 6. ovog člana, uzeće se prosečna plata.
8. Nijedno periodično davanje ne sme biti manje od propisanog minimalnog iznosa.

Član 21.

1. Iznosi novčanih davanja koja su u toku i na koja se odnose stavovi 2. i 3. člana 14. i stav 1. člana 18. revidiraće se u skladu sa znatnijim promenama opšteg nivoa zarada koje nastaju zbog većih promena troškova života.
2. Svaka članica treba da ukaže na zaključke koje je izvela iz ovih revizija u svojim izveštajima koje je obavezna da podnosi na osnovu člana 22. Ustava MOR-a i da naznači kakva je akcija preduzeta u tom pogledu.

Član 22.

1. Davanje na koje bi neko zaštićeno lice imalo prava na osnovu ove konvencije može se obustaviti u slučajevima i za vreme koje se može propisati:
 - a) sve dok se zainteresovano lice ne nalazi na teritoriji članice,
 - b) sve dok se zainteresovano lice izdržava na račun javnih fondova ili o trošku neke ustanove ili službe socijalnog obezbeđenja,
 - c) kada je zainteresovano lice pokušalo da prevarom dobije davanje o kome je reč,
 - d) kada je nesreća na poslu ili profesionalna bolest prouzrokovana krivičnim delom zainteresovanih lica,
 - e) kada je nesreća na poslu ili profesionalna bolest prouzrokovana hotimičnom intoksikacijom ili izazvana nekom namernom ozbiljnom krivicom zainteresovanog lica,
 - f) kada zainteresovano lice bez opravdanog razloga zanemaruje korišćenje zdravstveno-medicinske i slične službe, kao i službe rehabilitacije koje mu stoje na raspolaganju ili ne poštuje pravila propisana za proveravanje postojanja osiguranog slučaja ili o ponašanju korisnika davanja,
 - g) sve dok preživeli supružnik živi u nezakonitom braku.
2. U propisanim slučajevima i granicama, jedan deo novčanih davanja koja bi bila normalno dodeljena isplaćivaće se licima koje zainteresovani izdržava.

Član 23.

1. Svaki podnosilac zahteva treba da ima pravo žalbe u slučaju odbijanja davanja ili pravo prigovora u vezi sa vrstom i visinom davanja.
2. Kada je, s obzirom na primenu ove konvencije, rukovođenje zdravstvenom službom povereno nekom vladinom organu odgovornom pred parlamentom, pravo žalbe predviđeno stavom 1. ovog člana može se zameniti pravom da nadležni organ ispita svaki prigovor u vezi sa odbijanjem lečenja ili u vezi sa dobivenom negom i lečenjem.
3. Kada se zahtevi podnose sudovima ustanovljenim naročito radi razmatranja i tretiranja pitanja u vezi sa davanjima za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih bolesti ili u vezi sa socijalnim osiguranjem uopšte i u kojima su zastupljena zaštićena lica, neće se priznavati pravo na žalbu.

Član 24.

1. Kada administraciju ne obezbeđuje neka ustanova koju su uspostavile nadležne vlasti ili neki vladin organ odgovoran pred nekom zakonodavnom vlasti, predstavnici zaštićenih lica treba da učestvuju u upravljanju ili da budu pridruženi u savetodavnom svojstvu u propisanim uslovima, nacionalno zakonodavstvo može takođe da predvidi učešće predstavnika poslodavaca i javnih vlasti.
2. Članica treba da snosi opštu odgovornost za pravilno poslovanje ustanova i služba koje učestvuju u primenjivanju ove konvencije.

Član 25.

Svaka članica će snositi opštu odgovornost u pogledu isplaćivanja davanja dodeljenih na osnovu ove konvencije i preduzeti sve korisne mere u tom cilju.

Član 26.

1. Svaka članica treba, u propisanim uslovima:
 - a) da preduzima preventivne mere protiv nesreća na poslu i profesionalnih bolesti,
 - b) da obezbedi službe rehabilitacije koje treba da pripreme onesposobljeno lice, kad god je to moguće, da se ponovo vrati na svoj raniji posao ili, ako to nije moguće, da obavlja neku drugu unosnu delatnost koja najbolje odgovara njegovim sposobnostima i mogućnostima,
 - c) da preduzima mere za olakšavanje zapošljavanja onesposobljenih na odgovarajućim poslovima.
2. Svaka članica treba, u granicama mogućnosti, da pruža obaveštenja u svojim izveštajima, koje obavezno podnosi na osnovu člana 22. Ustava MOR-a, o učestalosti i težini nesreća na poslu.

Član 27.

Svaka članica treba na svojoj teritoriji da obezbedi podjednaki postupak za strane državljane i za svoje državljane u pogledu davanja za slučaj nesreće na radu i profesionalnih bolesti.

Član 28.

1. Ovom konvencijom revidiraju se Konvencija o obeštećenju nesrećnih slučajeva na radu (poljoprivreda) iz 1921. godine, Konvencija o obeštećenju nesrećnih slučajeva na radu iz 1925. godine i Konvencija o profesionalnim bolestima (revidirana) iz 1934. godine.

2. Ratifikovanje ove konvencije od strane članice koja je ratifikovala Konvenciju (revidiranu) o profesionalnim bolestima iz 1934. godine povlači, saglasno članu 8. iste, otkazivanje po sili zakona ovog poslednjeg instrumenta, kada ova konvencija bude stupila na snagu, s tim što njeno stupanje na snagu neće sprečavati dalje ratifikovanje Konvencije (revidirane) o profesionalnim bolestima iz 1934. godine.

Član 29.

Saglasno članu 75. Konvencije o socijalnom osiguranju (minimalne norme), iz 1952. godine VI deo i odgovarajuće odredbe ostalih delova pomenute konvencije prestaće da se

primenjuju na svaku članicu koja je ratifikovala ovu konvenciju počev od dana njenog stupanja na snagu za tu članicu. Pri svemu tome, prihvatanje obaveze po ovoj konvenciji će se smatrati, saglasno članu 2. Konvencije o socijalnom osiguranju (minimalna norma) iz 1952. godine, kao prihvatanje obaveza po VI delu i odgovarajućim odredbama ostalih delova pomenute konvencije.

Član 30.

Ako to bude predviđeno nekom konvencijom koju će Konferencija docnije usvojiti i koja će se odnositi na jedan ili više momenata koje tretira ova konvencija, njene odredbe koje će biti unete u novu konvenciju prestaće da se primenjuju na svaku članicu koja je ratifikovala tu novu konvenciju počev od dana njenog stupanja na snagu za pomenutu članicu.

Član 31.

1. Međunarodna konferencija rada može na svakom zasedanju na čijem se dnevnom redu

nalazi određeno pitanje, da usvoji dvotrećinskom većinom amandmane u I tabeli uz ovu konvenciju.

2. Ovi amandmani će važiti za članice koje su već ratifikovale ovu konvenciju čim budu saopštile generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada da ih prihvataju.

3. Ukoliko Konferencija ne odluči drukčije prilikom usvajanja ovakvih amandmana, oni će važiti samim tim što ih je Konferencija usvojila za svaku članicu koja docnije ratifikuje konvenciju.

Član 32.

Formalne ratifikacije ove konvencije dostavljajuće se generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada koje će on registrovati.

Član 33.

1. Ova konvencija vezivaće samo one članice Međunarodne organizacije rada čiju je

ratifikaciju zaregistrovao generalni direktor.

2. Ona će stupiti na snagu dvanaest meseci posle registrovanja ratifikacije dveju članica od strane generalnog direktora.

3. Posle toga, ova konvencija će stupiti na snagu za svaku članicu dvanaest meseci posle registrovanja njene ratifikacije.

Član 34.

1. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju može da je otkáže po isteku perioda od deset godina od dana njenog prvobitnog stupanja na snagu aktom koji će dostaviti generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada koji će on registrovati. Otkazivanje će imati važnost tek godinu dana posle registracije.

2. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju i koja u roku od jedne godine po isteku pomenutog perioda od deset godina ne koristi pravo otkazivanja predviđenog ovim članom, biće vezana za naredni period od deset godina, a zatim će moći da otkáže ovu konvenciju po isteku svakog perioda od deset godina u uslovima predviđenim ovim članom.

Član 35.

1. Generalni direktor Međunarodnog biroa rada će saopštavati svim članicama Međunarodne organizacije rada registrovanje svih ratifikacija i otkazivanja koja mu budu dostavljale članice Organizacije.

2. Prilikom saopštavanja članicama Organizacije registrovanja druge ratifikacije koja mu je bila dostavljena generalni direktor će skrenuti pažnju članicama Organizacije na datum na koji će ova konvencija stupiti na snagu.

Član 36.

Generalni direktor Međunarodnog biroa rada će dostaviti generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija radi registrovanja saglasno članu 102. Povelje Ujedinjenih nacija, potpuna obaveštenja u vezi sa svim ratifikacijama i svim aktima otkazivanja koje je registrovao saglasno prethodnim članovima.

Član 37.

Administrativni savet Međunarodnog biroa rada će, svaki put kada bude smatrao potrebnim, podneti izveštaj Opštoj konferenciji o primenjivanju ove konvencije i razmotriti da li je potrebno staviti na dnevni red Konferencije pitanje njene potpune ili delimične revizije.

Član 38.

1. U slučaju da Konferencija usvoji novu konvenciju kojom bi se potpuno ili delimično revidirala ova konvencija i ukoliko nova konvencija ne predviđa drukčije:

a) ratifikovanje nove konvencije kojom se ova revidira od strane neke članice povlači time, i pored odredaba [člana 34](#), momentalno otkazivanje ove konvencije, pod uslovom da je već stupila na snagu nova konvencija koja donosi reviziju,

b) počev od dana stupanja na snagu nove konvencije koja donosi reviziju ova konvencija neće biti otvorena za ratifikovanje od strane članica.

2. Ova konvencija će u svakom slučaju ostati na snazi u svom sadašnjem obliku i sadržini za članice koje su je ratifikovale a ne budu ratifikovale konvenciju koja donosi reviziju.

Član 39.

I francuska i engleska verzija teksta ove konvencije podjednako su punovažne.

I TABELA - SPISAK PROFESIONALNIH BOLESTI

Profesionalne bolesti Poslovi koji izlažu riziku

1 2

1 Pnemokonioze prouzrokovane mineralnim prašinama (silikoza, antrakosilikoza, azbetoza) i silikotuberkuloza, ukoliko je silikoza odlučujući uzrok nesposobnosti ili smrti
Svi poslovi koji izlažu riziku o kome je reč

2 Bolesti prouzrokovane berilijumom (glucinijumom) ili njegovim otrovnim jedinjenjima
"

3 Bolesti prouzrokovane fosforom ili njegovim otrovnim jedinjenjima
"

4 Bolesti prouzrokovane hromom ili njegovim otrovnim jedinjenjima
"

5 Bolesti prouzrokovane manganom ili njegovim otrovnim jedinjenjima
"

6 Bolesti prouzrokovane arsenikom ili njegovim otrovnim jedinjenjima
"

7 Bolesti prouzrokovane živom ili njenim otrovnim jedinjenjima
"

8 Bolesti prouzrokovane olovom ili njegovim otrovnim jedinjenjima
"

9 Bolesti prouzrokovane sumporugljenikom
"

10 Bolesti prouzrokovane halogenim otrovnim derivatima ugljenovodonika masne serije
"

11 Bolesti prouzrokovane benzenom ili njegovim otrovnim homolozima
"

12 Bolesti prouzrokovane toksičnim amino i

nitro-derivatima benzena ili njegovih homologa

"

13 Bolesti prouzrokovane jonizujućim zračenjima

Svi poslovi na kojima postoji izloženost jonizujućim zračenjima

14 Početne epitelome kože izazvane katranom, smolom, bitumenom, mineralnim uljima, antracenom ili jedinjenjima, proizvodima ili otpacima ovih supstanca

Svi poslovi koji izlažu ovom riziku

15 Infekcija antraks Poslovi koji nalažu kontakt sa zaraženim životinjama. Rukovanje životinjskim otpacima. Utovar, istovar ili transport robe koja je mogla biti zagađena zaraženim životinjama ili životinjskim otpacima.

II TABELA - PERIODIČNA DAVANJA TIPSKIM KORISNICIMA

Osigur. slučaj Tipski korisnik Procena

1 Privremena nesposobnost za rad ili nesposobnost u početnoj fazi

Čovek sa ženom i

dvoje dece 60

2 Potpuni gubitak sposobnosti za zaradu ili odgovarajuće smanjenje fiziškog integriteta

Čovek sa ženom i

dvoje dece 60

3 Smrt hranioca Udova sa dvoje dece 50

Prilog

MEđUNARODNA STANDARDNA KLASIFIKACIJA, PO INDUSTRIJAMA SVIH GRANA EKONOMSKE DELATNOSTI

(Revidirana 1958. godine)

Nomenklatura po granama i klasama

Klasa Grana

Grana 0 - poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov

01 - Poljoprivreda

02 - Šumarstvo i eksploatacija šuma

03 - Lov, lov na zamku, razmnožavanje divljači

04 - Ribolov

- Grana 1 - Ekstraktivna industrija
- 11 Ekstrakcija uglja
- 12 Ekstrakcija metalnih ruda
- 13 Sirova nafta i prirodni plin
- 14 Ekstrakcija građevinskog kamena, gline i peska
- 19 Ekstrakcija ostalih nemetalnih ruda
- Grana 2 i 3 - Prerađivačke industrije
- 20 Prehrambena industrija, osim proizvodnje pića
- 21 Proizvodnja pića
- 22 Duvanska industrija
- 23 Tekstilna industrija
- 24 Izrada obuće, odeće i različite tekstilne robe
- 25 Drvena industrija i industrija plute, osim industrije nameštaja
- 26 Industrija nameštaja
- 27 Industrija hartije i izrade artikala od hartije
- 28 Grafička izdavačka i slična delatnost
- 29 Industrija kože i krzna i kožnih i krznenih proizvoda, osim obuće i odeće
- 30 Industrija gumenih proizvoda
- 31 Hemijska industrija
- 32 Industrija nusproizvoda nafte i uglja
- 33 Industrija mineralnih nemetalnih proizvoda, osim prerade nuzproizvoda nafte i uglja
- 34 Osnovna metalska industrija
- 35 Izrada metalnih predmeta, osim mašina i transprotnog materijala
- 36 Konstrukcija mašina, osim električnih mašina
- 37 Konstrukcija električnih mašina, aparata i uređaja
- 38 Konstrukcija transportnog materijala
- 39 Različite prerađivačke industrije
- Grana 4 - Visoke i niske gradnje
- 40 Visoke i niske gradnje
- Grana 5 - Električna, plin, voda i sanitarne službe
- 51 Proizvodnja električne energije, plina i pare
- 52 Vodovod i kanalizacija
- Grana 6 - Trgovina, banke, osiguranje, nekretnine
- 61 Trgovina na veliko i na malo
- 62 Banke i ostale finansijske ustanove
- 63 Osiguranje
- 64 Poslovi nekretnina
- Grana 7 - Saobraćaj, skladište i veze
- 71 Saobraćaj
- 72 Skladišta i magacini
- 73 Veze
- Grana 8 - Službe
- 81 Vladine službe
- 82 Usluge koje se pružaju zajednici
- 83 Usluge koje se pružaju preduzećima
- 84 Službe za rekreaciju
- 85 Lične usluge
- Grana 9 - Nedovoljno definisane aktivnosti
- 90 Nepravilno određene delatnosti

Član 3.

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ".

R s. br. 103

31. oktobra 1968. godine

Beograd

Savezno izvršno veće

Predsednik,

Mika Ćopiljak, s. r.

[1] Tekst na francuskom jeziku nije prikazan.